

Moja vsak četrtlet in velja s posebno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 20 K. Izven Jugoslavije 50 K. Naročnina se pošlje na upravn.ništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnina, inserate in reklamacije. Cena inseratov po dogovoru. Za vsake kratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so pošiljane proste. Telefon št. 220.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

24. številka

Maribor, dne 16. junija 1924.

55. letnik

Kam tira sedanja vlada kmeta s previsokimi davki?

(Iz govora poslanca Roškarja v konstituantni.)

Danes izmozgavajo kmeta preobiti in premnogovrstni davki. Mimogrede omenim samo poslovni davek, ki znaša od blagovne prodajne svote 1%, a so z njim združene neštivilne šikanne in kazni za vse tiste, ki se mu brezpogojno ne pokore. (Medklic ministra demokrata Krizmana: „Davki so še premajhni!“ Odgovarjam vam g. minister, da bom to vaše mnenje sporočil Slovincem in Hrvatom.)

Dalje imamo štirikratno povečanje zemljiškega davka, imamo osebno-dohodninski davek, ki se predpisuje nad vsako mero in protipostavno. Kako se to strinja z avstrijskim zakonom ker mora danes ta štirikratni avstrijski davek plačevati naše ljudstvo? S kakšno brezobzirnostjo se postopa pri pobiranju tega davka! Reči moram, da se postopa najhujše na Štajerskem. Čim dalje gremo proti jugu, tembolj se te razmere ublažujejo, ter so morda najmilejše v Makedoniji.

Posebno dohodninski davek se pri nas predpisuje tako, da si tega skoro ne moremo predstavljati. Povem samo en slučaj. Poznam dotično osebo, po znan njeno zemljišče, poznam njeno rodbano, za resnico pa jamčim s svojo častjo. Dotični posestnik je mož, ki preskrbuje 6 šoloobveznih in manjših otrok, ima bolno mater, staro nad 80 let, bolno ženo. Ima dva in pol orala zemljišča. To je vse njegovo premoženje. Jaz sem prepričan, da nima nihi 100 kron drugega premoženja. In temu možu se je naložilo 140 kron osebne dohodnine. Sedaj vas pa vprašam, kako je mogoče, doseči na zemljišču, obsegajočem dva in pol orala take dohodke, da bi se mogla predpisati tako visoka dohodnina? Drugih dohodkov nima.

Da se dohodnina napačno predpisuje, je glavni vzrok ta, ker se kot zaupniki glede teh predpisov rabijo osebe, ki nikakor niso na svojem mestu, ki so sovražne kmetskemu ljudstvu. Zaraditega tudi izpovedo marsikako neresnico. V ta namen se zlasti tudi uporabljajo žandarji in finančni organi.

Samoposebi je umevno, da se krivično predpisuje tudi davek na vojne dobičke. Omenim naj dalje davek na žganje, ki onemogočuje takorekoč našo sadjerejo. Ta davek je tako visok, kakor ga menda celo svet ne pozna. Kdo se bo brigal še nadalje za sadjerejo, ako mu je onemogočeno, da bi jo mogel izkoriščati. Če hoče n. pr. kdo skuhati 100 litrov žganja, plača do 1500 kron davka.

Mimogrede moram omeniti, da teh zadnjih dveh davkov osebne dohodnine in žganjarine, Srbija ne pozna. Ta davka poznata samo Slovenija in Hrvatska. Torej razen štirih raznovrstnih prejšnjih davkov imamo to še kot posebno nagrado.

Ne mislite pa, da sem tako brezsrčen, da bi zahteval, da mora nositi Srbija enaka bremena kot mi. Priznam, da je ona v vojski trpela silno škodo in da radi tega ne more nositi istih davčnih bremen, kakor druge pokrajine, ki po vojski niso bile tako prizadete. Vem pa tudi, da imate tu v Beogradu in v drugih mestih in krajih dovolj milijonarjev ozir. bogatašev katere bi lahko pritegnili k plačevanju davka.

Najbolj obžalujem to, da naša država išče davkov le pri nižjih slojih, in s tem izrablja vse prebivalstvo, da pa še ni prišla do tega, da bi kapital obdavčila sorazmerno.

Z ozirom na današnje davke zahtevam v prvi vrsti tole: Izvedite kar najprej enakomerno razdelitev davka po vseh pokrajinah. To je potrebno

ne samo za nas, ampak tudi za Srbijance.

Ob času našega ujedinjenja smo z odprtimi rokami, z veselimi srcem in hladno glavo vriskali in se veselili našega ujedinjenja. Naše ljudstvo je z zadovoljstvom sprejelo novo državo, katero je baš naša stranka s svojim voditeljem dr. Korošcem tako krepko pripravljala. Toda danes je v tem oziru nekoliko drugačno stališče, to moram povedati odkrito; ne znam ne prikrivati in ne lagati. Danes ne najdete med našim ljudstvom nihi desetine prvotnega državnega navdušenja in zaupanja. In zakaj ne? Zato, ker se tako neenakomerno postopa v naši državi.

Sorazmerna razdelitev davka vam bodi torej sveta naloga. Brez tega ne bo šlo. Naložite davek na rento od zemljišča, naložite ga pa tudi na kapital! Če posežete vestno po teh sredstvih, boste našli ogromne viře državnih dohodkov.

Dalje sem pa jaz tudi za to, naj se obdavčita delo in zaslužek, seveda samo tisti zaslužek, ki znaša več nego toliko, kolikor je za življenje neobhodno potrebno. Obdavčijo naj se sorazmerno vse vrste zaslužka. Davek naj plača od svojega zaslužka prav tako minister kakor vsi drugi ljudje, ki imajo izdatnejši zaslužek. Vsakdo naj plačuje za državne potrebsčine, predvsem pa tisti, ki najlažje prispeva.

V nobenem slučaju pa nikar ne obremenite kmeta preko meje! Če boste kmeta obremenili preko meje, in to bo kmalu, če bodo davki rasli kakor sedaj, če boste kmeta obdavčili tako hudo, da ne bo mogel več vzdržati in plačati, ker se od njega preveč zahteva, potem ste ga uničili. Če ste pa kmeta uničili, vam povem v ob raz, da nimate ničesar, kar bi postavili na njegovo mesto. Lahko pokličete ves svet, pa ne boste dobili nikogar, ki bi stopil na kmetovo mesto kot veljaven nadomestek. Kmet ni igralec! Ako ste ga enkrat uničili, ste ga uničili za dolgo dobo!

Proti draginji.

(Iz govora poslanca Roškarja v konstituantni.)

Pod draginjo trpimo vsi, razven bogatih gospodskih slojev, ki živijo v mestih in draginje ne občutijo. Naše ljudstvo na deželi pa trpi splošno pod draginjo. Koliko imamo pri nas ljudi, ki pri vsej svoji pridnosti komaj za silo preživljajo sebe in svoje, nikakor pa ne morejo svojim preskrbeti potrebne obleke in obutve. Zato imamo tudi celo vrsto šoloobveznih otrok, ki ne morejo obiskovati šolskega pouka, ker jim starši ne morejo preskrbeti najpotrebnejše obleke.

Ali pa je ta draginja opravičena? Jaz pravim, da ne! Mislim, da smem odkrito izreči svoje mnenje, da je v tem oziru mnogo kriv način sedanjega vladanja, ki pusti proste roke tistim, ki ljudstvo izrabljajo. Mi boste pa priznali, da nikakor ni na mestu, da posajajo posamezniki kar čez noč milijonarji na račun siromašnega ljudstva. In to se godi! Naša zavest navednosti je vsled vojne žal tako globoko padla, da skoraj nikdo več ne pozna krščanske ljubezni do bližnjega, da je vsakemu verižniku njegov bog samo mamca in da vsakdo skuša izkoristiti svojega bližnjega.

Ali bi tega ne bilo mogoče preprečiti? Ne mislim, da bi vlada zamogla to popolnoma zabraniti. Tega od vlade nič ne zahteva. Toda, če ima vlada tolike drugih odredb in raznih skrbi, kadar gre za male ljudi in se morajo ti mali ljudje brezpogojno pokoriti vsaki vladni ukazom in naredbam, bi tudi lahko zapovedala izkoriščevalca: Do te meje smeš iti, toliko procentov dobička smeš zaslužiti v tovarni, trgovini, obrti itd. in tožadovna vesna kontrola bi zagotovila uspeh,

ako bi se krvice primerno kaznovalo.

Ako bi se vzdalo take naredbe, potem mislim, da bi se draginja, če že ne popolnoma odpravila, pa vsaj ublažila. Dokler pa bo vlada pustila golovim ljudem proste roke, da izrabljajo ljudstvo, dokler bo podpirala verižnike, toliko časa ne pričakujemo prenehanja draginje.

Ali ni čudno, da stane n. pr. v Trstu 1 kg sladkorja 20—24 K, pri nas pa 54 K. To je na vsak način preveč razlike, čeprav vpoštevamo pri tem valuto. Sladkor je življenjska potrebsčina za naše priprusto ljudstvo, predvsem pa za mestno prebivalstvo, in industrijsko delavstvo.

Ali je potrebno, da imamo v naši državi tako drago krušno moko? Ali ni čudno, da dobivamo iz Amerike ne oziraje se na valuto moko vsaj za tisto ceno, kakor jo plačujemo pridelano doma. Znano je, da se je ob času žetve plačevalo žito po 4 K 1 kg. Razumemo, da so se danes razmere jako izpremenile. Vendar pa nikakor ni na mestu taka draginja moko, če morejo Amerikanci konkurirati z nami in nam dajejo celo po nižjih cenah moko za vsakdanji kruh, kakor jo pa plačujemo doma.

Dokler se ne bo poskrbelo za to, da bo mogel naš delavec, naš priprosti človek živeti cenejše, toliko časa tudi ne more ceneje delati. Draginja se tako namenoma vzdržuje na višku in se še pospešuje.

Toda vprašam: Kam pridemo s takim vladnim postopanjem? Ali ne bo minila potrpežljivost našega delavskega ljudstva? Ali bo to ljudstvo vedno trpelo naprej? Jaz o tem zelo dvomim. Že danes obupavajo in nas venomer prosijo: Storite nekaj, da se ublaži naš položaj, pomagajte nam, da bomo mogli živeti. Vprašam Vas pa: Ali se mi zadosi brigamo za to? Mi se pravzaprav za to tudi ne moremo dovolj brigati, ker imamo drugo delo, druge naloge; naša visoka vlada pa ne čuti potrebe, da bi se za to brigala, ker ljudstva ne pozna in ga noče poznati.

Draginja se dalje umetno pospešuje s trošarino na vsakdanje potrebsčine. Ne vem, ali je bilo to potrebno in umestno, da se je trošarina naložila na vse, kar potrebuje najmanjši ali najrevnejši človek. Ali se ne bi moglo shajati tudi brez tega, da bi bile oproščene trošarine vsaj tiste reči, ki jih potrebuje delavsko ljudstvo. Pred vsem sladkor, moka in druga živila.

Prehajam k carini. S carino je ravno tako, kakor s trošarino. Tudi carina se nalaga na vse tiste stvari, ki so najpotrebnejše malemu človeku, — predvsem delavcu in kmetu. Ali ne bi mogli n. pr. vsaj platna, ki je tako potrebno našemu ljudstvu, uvažati brez carine? Če smo bili že doma prezaspani, da bi v treh letih po končani vojni vzdignili domačo industrijo, naj bi se dovolil vsaj uvoz platna brez carine, da se tako ljudem omogoči, da si nabavijo potrebne predmete. V tem nam bodo za vzgled druge države. Kako delajo n. pr. v Nemčiji in kako tam skrbijo za svoje ljudstvo. Mi se pa raje med seboj pripravame in ne najdemo izhoda v stvarih, ki so najpotrebnejše, ne moremo doseči sporazuma za povsem opravičene predloge našega kluba, in istotako tudi ne za predloge drugih opozicijskih strank. Vsi lahko uvidimo, kam nas bo to čovedlo, ako bomo tako čelali naprej. Ako bomo šli predaleč, naš siromašni človek tega ne bo mogel več mirno gledati, ampak bo nastopil s silo, ki leži v njegovi naravi in do katere ima tudi pravico, ako se zanj nič ne poskrbi.

Nabirajte nove naročnike!

Naša stranka zopet povsod napreduje. Sedaj ko so ljudje sprevideli, da

so jih nasprotna stranke za volitve 28. novembra 1920. speljale samo na led, se mnogi in mnogi vračajo zopet nazaj v Slov. ljudsko stranko. Da bo naša krščanska slovenska in ljudska misel našla še posebno vas zavedno in odločne naše somišljenike, pa do 1. julija pridno nabirajte nove naročnike za „Slov. Gospodarja“ in „Stražo“. Vporabite vsako priliko za agitacijo za katoliške liste. Kdor pridobi 10 novih naročnikov za „Gospodarja“ in „Stražo“, dobi lepo darilo. „Slov. Gospodar“ stane do Novega leta 20 K do 1. oktobra 10 K. „Straža“ za pol leta 60 K, za četrt leta 30 K. Nabrano naročnino in natančne naslove pošljite po poštni nakaznici na naslov: Upravištvu „Slov. Gospodarja“ Maribor, Cirilova tiskarna.

Novoizvoljene župane, svetovalce in odbornike prosimo kot voditelje ljudstva, da oskrbite, da bo vsaka poštena hiša v vaši občini naročena na „Slov. Gospodarja“ ali „Stražo“.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Na sobotni seji konstituante je prišlo do burnih prizorov; poslanca dr. Stajič in Oda... sta se stepla. Komunistični poslanci so zahtevali od vlade, da prekliče ta. ozvalne „obznanje“ ter dodeli komunistom več svobode. Ker vlada tega ni storila, so komunistični poslanci zapustili zbornico. Tudi zemljoradniki so se zagnali v zborničnega predsednika ter mu očitali, da krši zakon. Tudi ti so zapustili zbornico. Glavni vzrok, da se Pašičeva vladna večina krha vedno bolj, je dejstvo, da kupuje Pašič muslimanske glasove za milijone v škodo davkoplačevalcev. Na seji konstituante dne 13. t. m. je med drugimi govoril tudi dr. Hohnjec, ki se je zavzemal za žensko volilno pravico. Zahteval je razen politične zbornice še tudi posebno gospodarsko za reševanje gospodarskih zadev naše države. Na isti seji je tudi narodni socialist Deržič zahteval žensko volilno pravico. — Zaradi pristanišča Baroš, katerega bi radi Italijani pobasali, se sedaj vrše pri Pašiču seje, ki so pa tajne. Upravičena je bojazen, da nam bodo samostojneži in demokrati zaprčili baroško luko, ki bi naj nam vsaj nekoliko nadomestila Reko.

Italija. V Rimu se je preteklo soboto vršila otvoritev novega italijanskega državnega zbora, v katerega so bili kot zastopniki naših primorskih bratov izvoljeni tudi štirje Slovenci. Italijanski kralj je v svojem prestolnem govoru zagotavljal svobodo podjaka, kar označuje, da utegnejo za katoličane v Italiji priti lepši dnevi. — Italija je država večnih štrajkov. Sedaj so štrajkali tudi državni nameščenci, toda zaenkrat niso ničesar dosegli, razen nekaj praznih obljub.

Gornja Sleziya. Beji med Nemci in Poljaki so prenehali in med zavezniške čete bodo do končne rešitve gornješlezijskega vprašanja zasodile to sporno ozemlje.

Tedenske novice.

Jugoslovanski klub je v torek, dne 14. t. m. zapustil končno veljavno ustavotvorno skauščino in se ne bo udeleževal ustavnega dela, ker so vladne stranke, kakor: demokrati, radikali, samostojneži in muslimani imeli doslej gluha ušesa za vse pametne in stvarne predloge glede sporazuma. Kakor smo že svojedčasno poročali, se Radičeva stranka kot najmočnejša zastopnica hrvatskega ljudstva sploh ni marala odzvati v Beograd. Nastilstva, ki so jih izvajali demokrati na Hrvatskem, so prisilili tudi poslance Narodnega kluba, da so nedavno zapustili konstituanto. Sedaj jim je sledil Jugoslovanski klub, ki noče nositi ogromne odgovornosti za vsiljene centralistične ustave. — Iz Beograda poročajo

jo, da je naslovljen Jugoslov. klub na predsednika konstituantne dr. Ribarja obširno izjavo, v kateri je obrazložil, da mu je pod sedanjimi razmerami ne mogoče, sodelovati v ustavotvorni skupščini. Glavni vzrok odhoda naših poslancev je centralistična uredba naše države. Naši poslanci so zahtevali samoupravo ali avtonomijo naše ga naroda. Ker vlada na noben način ni hotela ugoditi zahtevam Jugoslovanskega kluba, se je pridružil Hrva tom in zapustil ustavotvorno skupščino. Izjava Jugoslov. kluba je napravila na vse stranke globok vtis, ker je sedaj jasno, da bodo delali Srbi ustavo brez Hrvatov in Slovencev. Sa mostojnih izdajic in pešice slovensko hrvatskih demokratov pač niče ne smatra za predstavitelje Hrvatov in Slovencev. Borba proti centralistični ustavi se bo nadaljevala. Jugoslovanski klub bo izdal na hrvatski in slovenski narod proglas, v katerem bo obrazložil borbo proti ustavi in vzrok izstopa iz ustavotvorne skupščine.

Kralj Peter bolan. Naš prestolonaslednik regent Aleksander se je pretelko nedeljo predčasno vrnil iz Francije in Anglije, kamor je pred dnevi odpotoval. Na ljubljanskem kolodvoru ga je pozdravil predsednik deželne vlade in še več drugih dostojanstvenikov. Na Zidanem mostu ga je čakal dvorni vijak, v katerega je vstopil on, princesinja Jelena ter princ Arzen in Pavel. Regent Aleksander je na kolodvoru v Zagrebu izstopil ter se razgovarjal z raznimi dostojanstveniki. V Beograd je došel ob 6. uri zvečer. Kot vzrok predeasnega povratka Aleksandra v Beograd se navaja bolezen našega sivočrnega kralja Petra, kojega zdravstveno stanje se po poročilu beograjskih listov obrača na bolje.

Za samoupravo Slovenije se je dosedaj na Slov. Stajerju izreklo nad 100 občinskih odborov. V zadnji številki smo navedli 34 občin. Do danes smo dobili sklepe za avtonomijo iz naslednjih občin: 35. Pohorje pri Mariboru, 36. Zgornji Porčič, 37. Zgornji Duplek, 38. Gornja Sv. Kungota, 39. Zupetinci, 40. Andreinci, 41. Smolinci, 42. Cogetinci, 43. Sv. Jernej, 44. Hajdina, 45. Zabovci, 46. Borovci, 47. Bukovci, 48. Stojinci, 49. Prcenci, 50. Pokošje, 51. Cven pri Ljutomeru, 52. Bistrica pri Rušah, 53. Sv. Križ nad Mariborom, 54. Sv. Martin pri Vurbergu, 55. Trnovce, 56. Lancaves, 57. Slovenja ves, 58. Podova, 59. Tinje, 60. Dolena, 61. Sv. Trojica v Halozah, 62. Podlehnik, 63. Novacerkev, 64. Muršček-Zasad, 65. Rihtarovci, 66. Brezje pri Studenčah, 67. Vurberg p. Ptuj, 68. Sv. Jurij ob Pesnici, 69. Svečina, 70. Gornje Hoče, 71. Stattenberk, 72. Dešno, 73. Sv. Ana pri Makolah, 74. Jelovec-Makole, 75. Stopno, 76. Pečke, 77. Jablance, 78. Zikaroi, 79. Ščavnica, 80. Thova, 81. Negova, 82. Ivajinci, 83. Jiršovci, 84. Skoke, 85. Orehova vas, 86. Pernice, 87. Slamnjak, 88. Skorišnjak, 89. Presika, 90. Breg pri Ptuj, 91. Modraže, 92. Obrež, 93. Radislavci, 94. Mrastje-Mota, 95. Sv. Primož nad Muto, 96. Sv. Lovrenc, 97. Luče, 98. Buče, 99. Laze, 100. Št. Ilj pri Velenju, 101. Št. Peter v Savinjski dolini, 102. Pušenci, 103. Črešnjevci pri Slov. Bistrici, 104. Pretrž, 105. Hardek, 106. Zabljek, 107. Laporje, 108. Verhole, 109. Hošnica, 110. Cigonca, 111. Griže, 112. Sv. Peter pri Mariboru, 113. Ješenca, 114. Ranče, 115. Morje, 116. Rudeči breg, 117. Kumen, 118. Recenjak, 119. Rušo, 120. Kapela, 121. Sv. Janž pri Sp. Dravogradu, 122. Sv. Lovrenc - Sl. g., 123. Sakušak, 124. Hlaponci, 125. Dragevič, 126. Osek, 127. Trnovski vrh, 128. Št. Ilj v Slov. gor., 129. Plodernica, 130. Smiklavž na Dravskem polju.

Novi župani. Slovenska ljudska stranka je dobila župane še v sledečih občinah: Grajska vas Fr. Rezar, Preščno pri Kozjem Martin Vrečko, Sv. Florijan pri Soštanjju Matevž Badožnik, Dobrna Janez Golob, Plodernica Josip Pivec, Podvinec Martin Čeh, Brestje J. Rogina, Dornava J. Cuš, Ragoznica Fr. Raši, Kiear J. Toplak, Livačinci Jožef Zelenik, Vintarovec J. Belec, Moškajnci Vid Donaj, Samušani Fr. Bežjak, Formin Al. Brodnjak, Sv. Marijeta niže Ptuj Fr. Janžekovič, Gajovci F. Ramšl, Kog pri Središču Anton Borko, Ja-

strebei Peter Orešnik, Votrancei Josip Munda, Rečica ob Savinji Marko Blekač, Zikaroi Tomaž Kokol, Korena Franc Sabeder Zimica Jakob Korošec, Jablance Jos. Kajnih, Radislavci Jožef Zmazek, Mala Nedelja Fr. Krajnc, Godemarci J. Majcen, Sv. Krištof nad Laškimi Jožef Sluga, Buče pri Kozjem Fr. Sinkovič, Drensko rebro Anton Bah, Oplotnica Anton Leskovar, Dol pri Hrastniku Anton Brinar, Loka pri Zid. mostu Fr. Koren, Vel. Pirešica Martin Trzan, Luče Janez Letnar, Veliki Kamen Ivan Serbec, Dolena v Halozah Matevž Tomine, Gruškovje Jožef Feguš, Nova Cerkev Valentin Čeh, Sedlašek Jožef Hrnec, Sv. Trojica v Halozah Anton Turk, Drstelja pri Ptuj Valentin Polanec, Podgorje pri Slov. gradu Peter Klančnik, Tinje Janez Perk, Raztez pri Rajhenburgu Jožef Omerzu. — Prosimo zaupnike, da nam iz vsake občine naznaniše imena županov in obč. svetovalcev, ter navedite tudi kateri stranki pripadajo posamezniki. Imena županov bomo objavili v „Slov. Gospodarju“. — Tajništvo Sl. ljudske stranke v Mariboru.

Volitev ljubljanskega in mariborskega župana je bila za vso Slovenijo predmet nestrpnega pričakovanja. V Ljubljani se je novoizvoljeni odbor sestel prvič v torek, dne 7. t. m., ob 5. uri. Seji je predsedoval najstarejši odbornik, pristaša Slov. ljudske stranke, g. Jeglič. Pri glasovanju so se združile v svrhu skupnega nastopa proti ljudstvu škodljivim demokratom vse ostale stranke. Ljubljana je volila 48 odbornikov. Od teh so jih imeli demokrati 18 in je bil boj proti njim zelo težak. En samostojni odbornik, ki je bil v okolici izvoljen, se je pridružil demokratom! (Gliha pač vkup Štriha. Op. ur.) Pri zadnjem glasovanju je dobil narodni socialist Anton Pesek 28 glasov, demokrat dr. Triller pa samo 19 glasov. S tem je bil Pesek izvoljen za ljubljanskega župana, demokrat pa so propadli. Za podžupana je bil izvoljen socialni demokrat dr. Perič. Z izvolitvijo novega župana je padla največja trdnjava, ki so jo doslej imeli demokrati v svoji posesti. — Ista usoda jih je doletela tudi v Mariboru. Mariborski občinski odbor je imel svojo prvo sejo v ponedeljek, dne 13. jun., ob 6. uri zvečer. Razmerje med strankami je bilo sledeče: socialnih demokratov 13, narodnih socialistov 9, Sl. ljudska stranka 7, demokratov 7 in komunisti 4. V ožji volitvi je bil izvoljen za župana socialist Viktor Grčar. Za podžupana pa narodni socialist Ivan Roglič. Naša stranka je dobila mesta dveh mestnih svetovalcev. Izvoljena sta g. dr. Leskovar in tajnik Franjo Žebot Kakor v Ljubljani, tako so tudi v Mariboru dobili demokrati svojo zaslužno breco. Brez dvoma se bosta ti dve največji občini naše Slovenije izrekli za samoupravo Slovenije.

Zavedni možje. Iz Slovenjevasi pri Ptuj smo dobili pismo, v katerem izjavlja vseh 16 novoizvoljenih odbornikov, da so odločni pristaši Slovenske ljudske stranke, oziroma Slovenske kmetijske zveze. To potrjujejo s svojimi lastnoročnimi podpisi in naznanjajo, da hočejo složno delovati za blagor občine. V naslednjem priobčujemo imena teh vrlih mož: Fr. Zupanič, Fr. Lobenwein, Andrej Matjašič, Stefan Turnšek, I. Hasemale, Fr. Terbulec, M. Štruel, Fr. Kerček, Fr. Sagadin, Bl. Šijanec, A. Golob, A. Kacjan, A. Dobnik, J. Rodošek, J. Koren, J. Žitnik. — Izvirni dopis z lastnoročnimi podpisi ima shranjeno tajništvo SLS v Mariboru. Slava zavednim možem!

Po toči prizadeti in davčni vijak. Konec junija leta 1920 je silovito neurje s točo popolnoma uničilo vse pridele v nekaterih občinah župnij Št. Janž na Dravskem polju, Slivnica, Cirkovce in Hajdin. Dasiravno je bila škoda takoj cenjena in se nahajajo preivalci teh občin v največji bedi, vendar davčna oblast ne mara odpisati davkov, ampak še nasilnim potom iztirjuje in predpisuje tem revežem velike nove davke. Ker samostojni polnoslanec Kirbiš ne mara ničesar storiti za prizadete, se je na prošnjo mnogo občanov obrnilo tajništvo Kmetijske zveze v Mariboru do mero-dajnih oblasti in na Jugoslov. klub.

Davkoplačevalci, ki dobivate za dnji čas plačilne naloge s silno visokimi svotami od davčne oblasti, ter tisti, ki Vas

tako neusmiljeno izzema davčni vijak, ne pozabite, da je demokrati poslanec in minister ter zaveznik samostojnežev Krizman zaklical med govorom našega poslanca Roškarja v konstituantno: »Davki so še premajhni!« Sloveno ljudstvo ali še sedaj ne spoznavajo od koga si se dalo 28. novembra 1920 zapeljati?

V davčnih zadevah je tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru tekom enega meseca napravilo hudo prizadetim prošnje, ozir. prizive v približno 1000 slučajih. Pisarna dela take prošnje za pristaše naše stranke brezplačno.

Naš neumorni voditelj dr. Anton Korošec je slavil dne 13. t. m. svoj imendan in obenem tudi svojo 50 letnico. Želimo iz vsega srca, da nam ga Bog ohrani še dolga leta zdravega in trdnega. Upajmo, da bo z njemu lastno vztrajnostjo zmagal v naporni borbi proti Slovincem škodljivi centralistični ustavi, katero nam hočejo vsiliti. Na mnoga leta!

Visoki jubilanti. Dne 13. t. m. so obhajali svoj god (sv. Anton Padovanski) sledeči cerkveni dostojanstveniki, voditelji in dobrotniki slovensko-hrvatskega ljudstva: g. dr. Ante Bauer, nadškof zagrebški, msgr. Anton Akšamovič, škof djakovski, dr. Anton B. Jeglič, knezškof ljubljanski in dr. Anton Korošec, predsednik Jugoslovanskega kluba.

Dekliški tabor, ki se je vršil zadnjo nedeljo, 12. junija pri Sv. Križu pri Planini je privabil navdušene mladenke iz vsega zapadnega dela kozjanske in celo iz smarske dekanije. Zastopane so bile župnije: Št. Vid na Planini, Planina, Dobje, Pilstanj, Slivnica, Kalobje, Zagorje. Po cerkveni slovesnosti je predsednica M. Tovornik otvorila dekliški tabor, pozdravila navzoče in se spomnila tudi neodrešenih sester in bratov na Goriškem in Koroškem. Nato so nastopile govornice: Julka Kovač (Dobje): Bodimo pogumne! Ivana Trzan (Dobje): 10 zapovedi za slovensko mladenko. Amalija Hrastnik (Dobje): Uporabljajmo čas mladosti. Cilka Ocvirk (Št. Vid na Planini): O modi. Trezika Römih (Št. Vid) je imela šaljev govor: O metli v naravnem in političnem življenju. Katica Pavlin (Št. Vid): Proti alkoholu. Trezika Perc: O vrednosti Marijine družbe. K sklepu je tajnik Kranjc pozival mladenke, naj se z vneto oklepajo Dekliških zvez in si v njih mesečnih sestankih poglabljajo izobrazbo, ki je nam v novih gospodarskih in političnih razmerah bolj potrebna ko kedaj prej. Tabor je zaključila navdušena pesem, ki se je s prijaznega hribčka razlegala daleč po okolici.

Celjska skupina Jugoslovanske strokovne zveze priredi v nedeljo, dne 19. t. m. izlet k Sv. Rozaliji. Zbirališče pred hotelom „Beli vol“ v Celju. Čitod odidemo točno ob 7. uri zjutraj k Pišek v Cretu, in od tam ob 8. uri skupno k Sv. Rozaliji, kjer bo ob tej priliki tudi sv. maša za izletnike. Vsak naš somišljenik, posebno vsak krščanski delavec in delavka, se mora udeležiti tega izleta. Za mnogoštevilno udeležbo se priporoča — odbor.

Veliki Orlovski tabor priredi dne 19. junija v Ormožu središko orlovsko okrožje. Predpoldan se vrši tu služba božja in sprejem došlih gostov na kolodvoru, popoldan pa telovadna nastopi in prosta zabava. Prijatelji naše mladine, udeležite se te prireditve v prav obilnem številu! Bog živi!

Savinjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo 26. junija v Št. Pavlu pri Preboldu orlovski tabor z javno telovadbo in veselico. Prijatelji katoliške mladinske organizacije pridite! Preds.

Duhovniške spremembe. V Staremtrgu je nameščen kot kaplan č. g. Alojzij Mešiček. Dosedanji župnik v Trbovljah č. g. Josip Sigl je nameščen kot župnik na župnijo Dramlje. V mariborski bolnišnici je umrl bivši kaplan pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, č. g. Jožef Vrečko. Svečila mu večna luč!

Birmovanje. Tretji apostolski obisk našega nadpastirja v tem letu velja dekanatu Gornjigrad, kjer se bodo vršile birmske slovesnosti v nedeljo, dne 19. junija v Mozirju, dne 20. junija pri Sv. Mariji Nazaret, dne 21. junija na Rečici, dne 22. junija v G. Gradu, dne 23. junija v Lučah in dne 24. junija na Ljubnem.

Birma v Rajhenburgu. Dne 3. in 4. junija t. l. sta bila v naši župniji dva sijajna cerkvena praznika. Dne 3. junija so prišli naš prevzvišeni g. škof v naš jugoslovanski Lurd, v Rajhenburg. Ves trg je bil v zastavah.

Sprejema se je udeležila duhovščina, šolska mladež z učiteljsvom, društva in nebroj drugega vernega naroda. Grmeli so topiči in pritrkovali zvonovi. Slovesni sprejem je bil pred lursko cerkvijo. Drugega dne so se vršili lepi obredi blagoslovljenja nove prižnice, delo kamnoseške tvrdke Toman v Ljubljani. Birmovanih je bilo 1112 otrok. Bila je res lepa cerkvena slovesnost, katero so venčali zares prekrasni in ognjevit govori našega g. nadpastirja.

Samostojna vernost. Dne 31. maja t. l. se je pripeljal v Pišcece prevzvišen knezoškof, da bi delil našim otrokom zakrament sv. birme. Dobri može in lantje so postavili osem slavo- lokov, dekleta, zlasti družbenke Marijine, so žrivovalle dneve in noči, da so vse v cerkvi in zunaj cerkve tako lepe okrasile; zastopniki deseterih korporacij so s prisrčnimi besedami pozdravili prevzv. nadpastirja ob njegovem prihodu. Občina Globoko, ki spada pod župnijo Pišcece in skozi katero se je pripeljal knezoškof iz Bizeljskega, se je pokazala kot res „samostojna“. Na predvečer 1. maja so postavili potukajšnjem običaju ob cesti mlaj s podob Marijino. Čeravno so zanj darovali občani brez razlike strank, je pa vendar zaslovel daleč naokoli kot „samostojni mlaj“. Zadnjega maja, ko se je nadpastir peljal ravno tod mimo v Pišcece, so ga pa dali podirati, da bi tako pokazali svoje samostojno versko prepričanje. Ljudje trdijo, da so ga dali nalašč ravno takrat podirati. Ne samo ljudje katoliškega prepričanja, ampak tudi treznomisleči samostojneži pravijo, da je to podlo. Urek bi seveda zagovarjal pravovernost Samostojne in rekel: To je zopet jasen dokaz, da smo samostojni vsikdar za očesnje Boga in Marije, torej za vero, da smo samo zoper duhovščino!

Evharistična slovesnost v Veržeju. V nedeljo, dne 26. junija t. l., smo obhajali v našem Marijamskem slovesnost poklonitve vernikov Murskega polja in Prekmurja Najsv. Srcu Jezusovemu. Ob 10. uri predpočne slovesna pridiga znanega apostola srca Jezusovega župnika g. Gomilška. Zatem slede druge cerkvene slovesnosti. Pridite vsi častilci Srca Jezusovega iz Murskega polja in Prekmurja se pokloniti Kralju nebes in zemlje in obnoviti prisego večne zvestobe Najsv. Srcu Jezusovemu!

Romanje k Mariji Pomagaj. Polovična cena za romarski vlak se bo dobila samo na glavni progi južne železnice. Do glavne proge morajo udeleženci plačati celo vožnjo. Za pri glaševanje in naročanje legitimacij je še čas do 20. junija. Vozni red in vsa potrebna pojasnila objavimo pozneje. Pri Mariji Pomagaj bodo tri pridige in druge romarske pobožnosti. Stori-lo se bo vse, da bodo romarji res za dovoljni. Ali se bo mogoče nazaj peljati tudi s kakim drugim vlakom, se ne vemo, pa veliko upanja nimamo, da bi nam železnica to dovolila.

Vpisovanje dijakov na spodnje-stajerskih srednjih šolah. Sprejemni izpiti za I. razred dež. realko v Mariboru za šolsko leto 1921-22 se vrše v soboto, dne 2. julija 1921 dop. ob 10. uri. Priglasiti se je treba v pisarni dne 30. junija in 1. julija dop. od 9. do 12. ure. Predložiti je treba tudi izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole, krstni list, domovnico itd. — Vpisovanje v I. razred državne realne gimnazije v Ptuj se vrši dne 29. junija in 11. septembra od 9. do 11. ure. Sprejemni izpit pa se bo vršil 30. junija in 12. septembra od 8. do 10. ure. — Na dr. realni gimnaziji v Celju se vršijo sprejemni izpiti za I. razred dne 1. julija t. l.

Umrl je v Loki pri Zidanem mostu spoštovani in priljubljeni posestnik Simon Volarič. Bil je neomahljiv pristaša SLS in dolgoletni naročnik „S. Gospodarja“. Bodi mu zemljica lahka! **Ker je ukradel 7000 K,** nekaj obleke in perila je bil obsojen pred celjsko poroto 40 letni hlapec Albert Vegelj iz St. Ilja pri Misljcu na 7 let težke ječe.

Lastno mater umoril. Dne 14. junija se je pred ljubljansko poroto zagovarjal 19 letni Rajko Hrastnik iz Postojne. Ta nečloveški sin je svojo lastno mater udaril z desko trikrat po glavi in jo pobil na tla. Udarci so ji razbili glavo in mišičevje za vratom je bilo do hrbe-

nice prerezano. Nečloveški sin je med vojno zasel v slabo tovaršijo in lastni materi je pokradel vse, kar je le mogel. Zaradi umora in tatvine je bil obsojen na 14 let težke ječe. Vse premila kazen za zverino v človeški podobi!

I Jugoslovani zasedli mesto Sibeničnik. Dne 11. t. m., ob 7. uri zvečer, sta izročila italijanski civilni komisar Bonfanti iz Zadra in general Barbatelj našim oblastem mesto Sibeničnik v Dalmaciji. Naše vojaštvo je po treh dnevih zkorakalo pod nepopisljivim veselim prebivalstvom. Mesto je bilo v zastavah in cvetju. Drugi dan se je vršila velika slovesnost. Vojaškemu do slojanstveniku je mladino izročila srebrno kovorjevo vejico. V mestu vlada velikansko veselje, ker je konec lastnega gospodstva.

I Italijanski fašisti in železničarji so se zadnje dni med seboj streljali. Fašisti so vrgli tudi bombo, ki je ubila dve osebi in jih mnogo ranila. Radi fašistovskih pobjev so proglasili beneški železničarji protestno stavko.

I Nova vojska v Mali Aziji? V zadnjih bojih poraženi Grki zbirajo znova svoje sile, da bi udarili po Turkih. Listi poročajo, da se je grški kralj Konstantin podal že v Smirno, kjer bo vodil svojo armado. Grško brodogradništvo obseja turško obrežje v Črnem morju. Zanimivo je, da bodo v to vojno posegli tudi ruski boljševiki, ki bodo pomagali Turkom. Razentega bodo Rusi oskrbovali armado Kemal paše z živili in drugimi potrebščinami. Rusom in Turkom gre baje za to, da bi onemogočili katerikoli inozemski vpliv na Jutrovem.

I Kako usmrčujejo zločince v Ameriki? V Združenih državah v Severni Ameriki so bili redki slučajji, ko je bil kak zločinec obsojen na smrt. V zadnjem času so pa postale smrtno obsodbe precej številne. Tako na pr. je pred nedavno porotno sodišče v Clevelandu obsodilo dva še ne 20 let stara fanta, ki sta izvršila dva umora. Med porotniki so bile tudi ženske, katere so se posebno vneto izrekle za smrtno obsodbo obeh zločincev. V Ameriki usmrčujejo na smrt obsojenega zločinceva z elektriko. Obsojenca spravijo v celico in ko se dotakne žice ali gumba, je že usmrčen, ne da bi se bil tega zavedal.

I Katoliško tiskovno društvo ima izreden občni zbor v četrtek dne 23. junija t. l. v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Na dnevnem redu je sprememba pravil in slučajnosti. K udeležbi vabi odbor.

Gospodarstvo.

g Kmetijska predavanja po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani naznanja, da bo prirejalo ob nedeljah in drugih priložnih dnevih kmetijska predavanja za kmetijsko ljudstvo. Kmetijske podružnice, zadruge, županstva, ki želijo dobiti kmetijske predavatelje, naj to željo pravočasno javijo na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. V prošnji naj navedejo, kedaj, ob kateri uri in za kake prilike želijo dobiti predavatelja. Za predavatelja morajo preskrbeti voz od zadnje železniške postaje ter poskrbeti za zadostno udeležbo.

g Zastran trošarine na vino. V mariborskem okraju so finančni organi načeloma tirjali in pobirali trošarino tudi od onega vina, ki ga vinogradnik (producent) rabi za svoje gospodarstvo (bodisi pri vinogradu, bodisi na svojem domu), četudi se vinogradnik ne peča z obrtno prodajo vina na debelo ali na drobno. To pa nasprotuje besedilu in zmislu dotičnega zakona, oziroma predpisov za finančne organe, po kojih ima vinogradnik plačati trošarino od vsake kaplje vina le v tem slučaju, če je gostilničar, ali se sploh peča z obrtno prodajo vina na debelo ali na drobno. Radi tega je narodni poslanec vlč. g. dr. Hohnjec vladno postopanje finančnih organov mariborskega okraja obvestil ter zahteval, da se nezakonito pobiranje trošarine odpravi ter prizadetim strankam denar vrne. In g. poslanec je dobil uradni odgovor: 1. da so finančni organi postopali protizakonito, 2. da so dobili potrebna navodila in 3. da naj prizadete stranke vložijo prošnje za povrnitev denarja pri „Delegaciji ministrstva financ v Ljubljani.“ Z zadovoljenjem naznanjamo to vinogradni-

kom, a je obenem opozarjamo, da imajo po zakonu vsako prevažanje vina finančnim organom poprej naznaniti.

g Za popolnoma prosti izvoz konj se je zavzel v konstituenti naš poslanec Ivan Rožkar. Ker ga je samostojni minister Pucelj z neslanimi medkiči hotel premotiti, je v svojo podkrepitev svoje zahteve prečital prošnjo na trgovsko ministrstvo, ki jo je podpisalo 10 županov iz ljutomerskega sodnega okraja. Prošnja se glasi: Visoko trgovsko ministrstvo v Beogradu! V ljutomerskem sodnem okraju je že od nekdaj razvita konjereja samih zlatih toplokrvnih konj in na dveh državnih žrebčarskih postajah: v Ljutomeru in v Bučevcih so že od nekdaj nastavljeni sami toplokrvni žrebci. Letos jih je 13 in med temi so trije polnokrvni ameriški dirkači. Naši konjereji imajo polne hleve mladih konj, pa jih ne morejo prodati, ker izvoz toplokrvnih konj v inozemstvo ni dovoljen. Naši sosede v Prekmurju, v gornjeradgorskem in ptujskem okraju, ki imajo samo mrzlokrvne konje — in teh izvoz je dovoljen — so veliko na boljšem, ker lahko prodajo svoje konje. Davčni vijak pritiska bolj in bolj, a mi svojih toplokrvnih konj ne moremo prodati. Nekateri si pomagajo s tem, da dajo svoje toplokrvne kobile plemeniti v drugih okrajih s težkimi mrzlokrvnimi žrebci, da vsaj žrebeta lahko prodajo. A to početje ni varno, ker veliko lahkih kobil pri porodu pogine. Visoko trgovsko ministrstvo prosijo podpisane občine, naj dovolijo protimirni cenit tudi izvoz na šla toplokrvnih konj v inozemstvo, kajti v nasprotnem slučaju smo primorani, rejo naših zlatih toplokrvnih konj opustiti in se baviti z mrzlokrvnimi konjereji ali govoderje. (Slededatumi: april 1921, stamplje desetih občin in podpisi županov.)

g Cena živine močno padla. Kdo je tega kriv? Predvsem sedanja vlada, v kateri sedijo demokrati in samostojni mesar Pucelj. Ta vlada je dovolila samo izvoz takega goveda, katerega komad tehta 500 kg mrtve teže. Samostojno demokratska vlada predpisuje vedno višjo carino na izvoz živine. Ogrska in Rumunija sta ne samo odpravile carino na izvoz živine, ampak sta tudi znižale železniške tarife za izvažanje. Tako se je zgo dilo, da lahko Ogrska in Rumunija pošiljata svojo živino dvakrat cenejše na Dunaj, v Nemčijo in Švico.

g Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem v Mariboru se je dne 10. t. m. pripeljalo 222 ščetinarjev in 5 koz. Cene za plemenske svinje so znašale 1 kg žive teže od 26 do 30 K, na pol pitane 28 do 32 K. Mali prešiči 6—10 tednov stari komad 250 do 480 K, večji pomladanski komad 380 do 500 K, jesenski komad 800 do 1500 K. Kupčija je bila zelo živahna in prodalo se je več kakor polovico. Ta sejem je bil najživahnejši.

g Na živinjski sejm v Mariboru je bilo prignanih dne 14. t. m.: 7 bikov, 69 volov, 122 krav, 3 konji in 18 telet; skupaj 219 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od K 15.50 do K 17, poldebili voli 12 do 15, plemenski voli 11 do 14, bikji za klanje 12, glavne krave debele 14 do 15, plemenske krave 11 do 14, molzne krave 12 do 16, breje krave 12 do 16, mlada živina 12 do 13, teleta 10 do 14, plemenske svinje 26 do 30, poldebele svinje za zakol 1 kg mrtve teže 28 do 32, krave za klobasarje 1 kg žive teže 7 do 9 K.

g Živinjski sejem na Dunaju. Na dunajski trg je prišlo 1329 glav goveje živine. Iz naše države je bilo stavljenjo na trg 663 glav, iz Madžarske 635 glav in iz Avstrije 21 glav. Madžari so našli za svojo živino hitreje kupce nego naši izvozniki. Okoli 600 glav živine je ostalo neprodane. Naši izvozniki so postavili na trg 390 svinj, madžarski pa 270 komadov.

g Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg 30 K, volovsko meso II. vrste 28 K, meso od bikov, krav in telic 24 K, telečeje meso prve vrste 25 K, brez kosti 30 K, telečeje meso druge vrste 23 K, svinjsko meso sveže 32 K.

g Cene poljskim pridelkom. V Osjeku stane meterski stot pšenice od 1020 do 1030 K. Dovož pšenice je jako slab. Moka nularica stane 15 K kilo-

gram. Dovoza koruze ni bilo nobenega. Oves plačujejo kupci po 460—470 K, toda bilo ga je le malo.

g Hmelj. Stanje hmeljskih nasadov je različno. V Alzaciji so hmeljski nasadi vsled mrčesa okuženi, pojavlja se tudi strupena rosa. V Zatecu in okolici so nasadi lepi in krepki, toda po muhi okuženi. V Angliji so nasadi v razvoju zaostali. V Nemčiji se nasadi v obče ugodno razvijajo, toda pojavljajo se že razni škodljivci. V Belgiji so nasadi deloma lepi, deloma srednje lepi, toda okuženi po muhi in uši.

g Lesni trg v Sloveniji. Povpraševanja po lesu je zaenkrat pičlo, produkcija pa večja nego tekoče potrebe; radi tega so lesne zaloge polne. Otesani les za zgradbe, nesortiran, v navadni dolžini od 4 do 10 m plačujejo se s 700 K za kubični meter. Kubični meter mehkih desk stane 1100 K, deske za zaboje 1250 K, bukovi pragi 65 K (komad). Bukova drva na vagonu od nakladalne postaje do 185 K za kubični meter. Bukovo oglje (po vagonih) plačujejo s 150 K za 100 kg. Sicer so pa lesne cene v Sloveniji razmeroma nižje nego v hrvaški in srbskih pokrajinah, ker je bila produkcija namenjena izvozu in je našla malo odjemalcev.

g Kaj je z 20% odbitki? Očividno je, da se sedanja demokratsko-samostojno-radikalna vlada naravnost — norčuje iz revnega ljudstva. Liberalni listi prinesejo vsak mesec enkrat veselo vest, da bo vlada pričela z izplačevanjem 20% odbitkov, ki so jih svoječasno pri žigosanju bankovcev odzvali. Veliko jih je, ki nasedejo liberalnim lažem. Stara navada demokratov in samostojnih je, da obljubljuje na vseh koncih in krajih, izpolnijo pa nobene svojih obljub. Ako ima vlada za vsakega Sokola 500 din, na razpolago, zakaj pa ljudstvu ne izplača no krivici odtrganih odbitkov? Bil bi že skrajni čas, da vlada reši to pereče vprašanje. Prepričani smo, da bo ljudstvo temu norčevanju odpomoglo pri prihodnjih državnozbornih volitvah.

g Zmešnjava v beograjski vladi. Z izdajanjem in preklicevanjem naredb o veljavnosti avstr. železnega drobiža je finančna uprava ustvarila nove sitnosti in težave. Kljub temu da je delegacija za finance objavila, da morajo državni uradi zopet ta drobiž sprejemati, ga na pošta uradih ne vzemajo, češ, da je dojena naredba že zopet preklicana. Ljudstvo si bo zapomnilo, da so ga bicati z nepremišljenimi naredbami ravno v tistem času, ko so bili na krmi demokrati, slabostnejši in srbski radikali ter muslimani.

g Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 143%—144% naših kron, za 100 nemških mark je plačati 212—214, za 100 avstrijskih kron 22%—23%, za 100 čehoslovaških kron 193 in za 100 laških lir 730—735 jugoslovaških kron.

Dopisi.

Kočno pri Laporju. Volitve so pri nas dobro izpadle, komaj enega nam so demokrati vribali v odbor, in še ta je bolj zmernega značaja. Antikristov (hočem reči: komunistov) mi nimamo. Centralistični žegen tepe tudi nas: več načinov, posebno še z dohodninskim davkom. Mi smo poslali vse naza v vprašanjem: Ali je ravno revna naša Slovenija vsled preobilnih davkov obsojena v gospodarsko smrt?! Pridelovalni stroški pressegajo dohodke, vrhu tega je bila suša, toča, mraz, palež in t. d. In kako je ta davek razdeljen?! Eden, ki redi 10 glav živine, plača 300 K, drugi redi en kravo in še za to kupuje krmo, mora plačati 400 K! Ali je to tista hvalisana demokratična enakopravnost? Zares, kam smo prišli, vladi je treba samo še kancelparagrafa, deliti brezverskim sokolskim društvom podpore in ljudstvo bo srečno. Vlada, ti sedi na veji, ki si jo sama sekaš, zgromadila se bodeš v prepad, če ne prej, vsaj pri prvih volitvah. Ni še ljudstvo slepo, vidi, sliši in bo tudi sodilo. Tudi socialni demokratje in samostojni niso zadovoljni z batinami, ki nam jih delijo njih vodje. Ljudstvo slovensko, zapomni si udarce, ki dežijo po naših hrbtih in kadar pridejo volitve, verjami resnici, ne pa lažem!

Jurklošter. Naše samostojne je silno sram, ker niti kandidatne liste niso mogli pravočasno predložiti. Seveda radi tega okrajno glavarstvo te njihove liste, ki so jo baje predložili (če je res) en dan prepozno, ni moglo sprejeti. Napravili so priziv na tujo vlado, ki pa je seveda njihov priziv tudi morala zavrniti. V „Kmetijskem listu“ pišejo, da je njihov ugovor podpisalo 300 volilcev. Kaki so ti volilci, to ve najbolje sodišče, ki ima dva podpisane že dalje časa v preiskavi. Med njihovimi podpisi so tudi imena takih, ki sploh nimajo volilne pravice, ki so pravzaprav še nedoletni otroci! S takimi podpisi pač samostojni ne bodo nikoli prevrnili našega novega občinskega odbora, v katerem so sami odločni pristaši Kmetijske zveze!

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Panina.

(Dalje.)

„Sedaj pa pismo!“ je rekel graščak.

Pismo je bilo zapečateno. Pečatni vosek je nosil odtisk naprstnika, menda tistega, ki sem ga med drugo drob narijo našel v kapitanovem žepu.

Zdravnik je previdno odluščil pečate in razgrnil pismo.

Iz ovitka je padel zemljevid otoka z natančno označeno zemljepisno dolžino in širino in globočino morja ob obrežju, z imeni gričev, z zalivi in z vsemi podrobnostmi, ki jih mora vedeti mornar, da spravi ladjo v pristanišče in jo varno zasidra. Otok je bil kakih 10 milj dolg in 5 širok, vijugast je bil in izgledal je, kakor po koncu stoječ zmaj. Dvoje dobrih, globoko v deželo zarezanih zalivov je imel in sredi otoka se je dvigal grič, zaznamovan z imenom „Daljnogled.“ Nekaj pripiskov je bilo iz poznejšega časa, izmed njih so nas najbolj zanimali 3 rdeči križi, dva v severnem delu otoka, eden v južnozahodnem. Pri zadnjem je stalo zapisano z rdečilom in v čedni, drobni pisavi, ki se je ugodno razlikovala od kapitanovih nerodnih črk:

„Tukaj je zaklad.“

Na drugi strani zemljevida je ista roka zapisala te-le podatke:

„Visoko drevo pod vrhom „Daljnogleda.“ Izhodišče: točka na severo-severo-vzhodu proti severu.“

„Otok kostenjaka leži v smeri vzhod-jugovzhod proti vzhodu.“

„Deset čevljev.“

„Srebro pa je shranjeno v severnem skrivališču. Najdeš ga v smeri vzhodnega potoka, deset sežnjev južno od črne skale.“

„Orožje je lahko najti v peščenem griču, na rtu severnega zaliva. Smer vzhodna, za četrtinko proti severu.“

To so bili vsi podatki o zakladu. Kratki so bili in meni nerazumljivi, graščaka pa in zdravnika so nepopisno razveselili.

„Gospod doktor“, je rekel graščak „obesite svoje zdravilstvo takoj na klin! — Jutri odputujem v Bristol. Med treh tednih, poslušajte v treh tednih, ne — v štirinajstih dneh, v desetih dneh bomo imeli pripravljeno najboljšo jadrnico z najboljšim moštvo na krovu! Jim pojde z nami za ladijskega vajenca in strežnika ga napravi mo. Vi, gospod Livesey, vi bodete ladijski zdravnik, jaz bom admiral, vrhovni poveljnik. Tom, Jack, Hunter porujejo z nami —. Ugoden veter bomo imeli, prijetno potovanje, in prav brez težkoč bomo našli zaklad, — in denarja bomo našli, prijatelji, denarja, zlata, da se bomo lahko valjali v njem —!“

„Gospod graščak“, je rekel zdravnik, „pojdem z vami in Jim tudi, svojo besedo vam dam na to, in storila bova vse, da uspe podjetje! Le eden je, za katerega me je strah —!“

„Kdo je tisti?“ je kričal graščak. „Imenujte ga, tistega psa, da se ga lotim —!“

„Vi ste tisti!“ je mirno rekel zdravnik. „Vi, ki ne morete držati jezika za zobmi! Mi nismo edini, ki vemo za tele papirje! Zlikovci, ki so nočjo napadli gostilno, zločinci, predrzni do skrajnosti, — in tisti, ki so ostali spodaj na krovu barke, in drugi še. Ki kje v bližini čakajo. — vsi ti so kakor truma steklih psov na lovu za zakladom! Dalje prihodnji.“

Društvena naznanila.

Posojilnica v Slatini va-
bi na redni občni zbor na redni
letni občni zbor v nedeljo, dne
26. junija ob 8. uri popoldne v
Društvenem domu pri Sv. Križu.
Vpored: 1. Poročilo načelstva in
nadsorstva. 2. Odobrenje letnega
računa in razdelitev čistega do-
bička. 3. Volitev načelstva in
nadsorstva. 4. Poročilo o izvršeni
reviziji. 5. Slučajnosti. Ako ob
tej uri občni zbor ni sklepljen,
sme pol ure pozneje pri vsakem
številu sklepati. 433

Vabilo na letni občni zbor
za leto 1920 Kme-
tijske zdruge v Račjem, kateri
se vrši dne 19. junija t. l. ob 2. uri
popoldne v zadružnih prostorih.
Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika
zadnjega običnega zbora. 2. Odo-
britev rač. zaključka za l. 1920.
3. Slučajnosti. Načelstvo. 440

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Račjem,
kateri se vrši v nedeljo dne 26. junija
1921 ob pol 8. uri zjutraj v
"Slovenskem domu". — DNEVNI
RED: 1. Poročilo načelstva. 2. Po-
ročilo nadsorstva. 3. Čitanje rev.
poročila Zadr. knjevske in Ljubljani.
4. Razdelitev čistega do-
bička. 5. Slučajnosti. V slučaju
nesklepljenosti vrši se pol ure po-
zneje drugi občni zbor, ki sklepa
bres oaira na število udeležnikov.
445 Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jurju ob juk. žel.
v. z. z. n. s., ki se vrši dn. 26. jun.
1921 v posojilniških prostorih.
Dnevni red: 1. Poročilo načelstva
in nadsorstva. 2. Odobritev rač.
zaključka za leto 1920. 3. Volitev
načelstva. 4. Volitev nadsorstva.
5. Slučajnosti. Ako bi ta občni
zbor ob navedenem času ne bil
sklepljen, se vrši pol ure kasneje
na istem mestu in po istem dnev-
nem redu drugi občni zbor, ki bo
veljavno sklepal ne glede na šte-
vilo navzočih članov. 446

MALA NAZGANILA.

Opekarna v Račju
prodaja najceneje zarezno in drugo
strelno opako, zidake, cevi za
drezarje najboljša vrste. 2-3 409

Pri Sv. Bolfanku

v Slov. gor. v občini Trnovska ves
se vrši dne 30. junija, t. j. po Pe-
trovem žvijski sejem. Pričakovati
je veliko kupcev. Posestniki, pri-
šenite veliko lepe fišine na ta se-
jem! 443

Iz čehoslovaške

tkalnice ravno kar došlo: Postelj-
nina, lepo pisana 78 cm široka
1 m 38 K, 120 cm široka 1 m
68 K, Inlet, roza 120 cm širok
1 m 78 K. Platno, domače, pri-
stno za rjuhe ali prtiče 148 cm
širok 1 m 130 K. Namizni prti,
bell in barvani, s in brez fraž,
široki in dolgi 150 cm, 1 komad
150 do 200 K. Enaki prti 150 cm
široki, 200 cm dolgi 1 komad po
200 do 280 K. Lanene brišče po
različnih cenah. Ena jedilna la-
nena garnitura kot 1 namizni prt
in 6 servijetov v različnih cenah.
1 slamjaca pristna 130 K, 1 cajn
hače 140 do 280 K. Žensko no-
gavice 1 par 20 do 45 K, Oblike
za dečke od 8 do 9 let 240 do
380 K, 1 tridalna šimnica (ma-
traca s afrikom 580 K, 1 šimnata
podlaga (Drahtelnata) 365 K. V
zalogi večja izbira blačevine, pla-
votiska, belega platna, itl. Vsako-
vrstne vrvi, kot za cerkvene svor-
nove, splave (fise), seno, dvigala
in perilo, konjske štrange, ujade.
Alojzij Gnušek, Maribor,
428 Glavni trg 6.

Pozor! Veliki, lepi prasto-
ri, sposobni za vsa-
ko veliko skladišče, tik maribor-
skega glavnega kolodvora, poslop-
ja v dobrem stanju, na prodaj.
Prodaj se tudi vas inventar, kot
8 lepih konj, 10 košij, 12 sani,
vse s konjsko opravo, ter različno
drugo. Naslov Terezija Stamear,
posredovavica za posestva, Mari-
bor, Šolska ulica 5. 429

Prodaja konj.
Večje število konj se v parih ali
posamezno prodaja. Na ogled so v
meljski opekarni v Mariboru vsaki
dan od 8. do 18. ure. Med njimi
se nahajajo lepi tovorni, kakor
tudi jahalni konji polno krvi.
Interesenti naj se oglašijo v omen-
jeni opekarni ob zgoraj navede-
nem času. 2-3 418

Tri vozove, nove, lahke
prodaja Vin-
ko Barjak, kovač na Ternu št. 8
pri Mariboru. 2-3 407

Rafija

najboljše kakovosti,
rdeča deteljno setna za sejanje
med njdo v avgustu, da spomladi
najboljše kija. Prašek za svije
v vročem poletju zelo potreben
za svinje, lepo krušno moko, naj-
finjšo pšenično moko, polento,
sladaž, kavo, petr. olej, bučno olje,
olivno olje in vse specerijsko blago
po skrajno nizkih cenah pi-
poročila že nad 50 let obstoječa
trgovina specerijskega blaga in
trgovina s semeni Ivana Sivk, Ma-
ribor, Glavni trg. 2-3 420

Glasovir, se prodaja, čisto
v dobrem stanju
Za oglediti je pri Antonu Vrabl,
pošta Križevci pri Ljutomeru.
2-3 415

Vozove, lepe, eno- in dvo-
kolesne, vprekne drabins-
ke, poni in vozove za vprego os-
lo, plato-vozove, par še rabljene
konjske oprave ter eno opravo
za konja dirkača, skoro novo pro-
da zelo po ceni Franca Ferk, Ma-
ribor, Jugoslovanski trg 3. 2-2
423

Posestvo, mlta, gostilna
stilskiško opravlo, tobakna fraška,
električna razsvetljava brez stroja,
1 in pol orala travnika, na pro-
daj v Feldkirchenu za Gorjem
Štajerskem. Natančnejša pojasnila
daje Franciška Karner, Ruda-
Lipica pri Velikova, Koroško.
1-3 480

Mizarska obrt!
Valed smrti sopraga dan v na-
jem dobro vpeljano mizarsko obrt
z vsem orodjem v lepi, svetli in
prostrani delavnici v trgu Vojnik
pri Celju. Ana Novak. 1-2 431

Kraya, mlada, težka, 8 me-
secev breja se pro-
da. Vprašati je pri Blažu Ošti,
posetniku pri Sv. Jerneju pri
Ločah. Cena po dogovoru. 1-2
432

Posestvo, obstoječe iz
45 oralov od
teh 18 oralov gozda, smrekov gozd
za posekati, ostalo njive, travniki
in sadovnjak z hišo in gospodar-
skim poslopji, hčimim mlinom
(stalna vodna moč), 1 uro od mesta
Slovenjgradec oddaljeno se proda
za 200.000 K, ali se pa zamenja
za prav značno hčičo v bližini
Ptaja ali pa Slovenjgradca. Kje,
pove upravitelstvo lista. 446

Posestvo,

7 oralov s
godom vred
v mariborski okolici je na prodaj.
Cena 84.000 K. Pojasnila daje
Marija Bauman, Dobronje, pošta
Pesnica. 441

Svinjski hlevi,
pet, lepi, novi na prodaj pri Ha-
bjančcu, Križev dvor, Maribor. 442

Malo posestvo,
4 orle vel ko, gozd, sadonostnik
in vinograd, se prodaja. Poslojje
v dobrem stanju. Velika Zimica 33
Sv. Barbara pri Mariboru. 435

Učence se sprejme pri Ja-
koba Udrih, kolar-
ski mojster, Sv. Peter v Sav. dol.
št. 23. 437

Mlad trgovski pomočnik,
se sprejme za skladišče jaje pri
tvrdki Ed. Suppanz, Pristava.
1-2 438

Služkinja se išče, ki zna
dobro kubati
in razume vsjo gospodarstvo. Me-
sečna plača 200 K in par čerjev.
Nastop takoj. Res pridna se naj
oglasi po št. "nadačitelj" 438 na
upravo lista. 1-2 439

Kontoristinja,
smožna perfektno slovenske in
nemške stenografije in strojepisja
se takoj sprejme v trgovsko pi-
sarno. Penzudbe na poštni predal
44 Celje. 2-2 410

Delavka, poštna in prid-
na, se proti do-
brenu plačila in popolni okrhbi
sprejme pri oskrbništvu Stur-
mberg, Leiteršperg pri Mariboru
R. Ogrisek. 2-3 421

Viničar, poštni in priden,
z mnogimi de-
lavskimi močmi se pod prav ugod-
nimi pogoji sprejme na viničarsko
posestvo Sturmburg p. Pesnica.
2-3 422

Gospodinja iščem na de-
želo. Poud-
be pod "zanesljiva" na upravo.
2-2 417

Deklo, bolj priletno, ki je
sposobna za domača
dela in ki zna nekoliko ruhati,
sprejme trgovina Vračko, št. 11
v Slov. gor. 2-2 424

Zahvala.
Povodom smrti blagoga in nepozabnega sina
Daniela Gorič
se izreka na tem mestu vsem prijateljem in so-
sedom, kakor tudi vsem sorodnikom, ki so na
kakršenkoli način lajšali zadnje težke dneve
rajnemu in ga spremili na zadnji, predvsem pa
č. g. župniku dr. Jančiču, najiskrenejša zahvala.
Bog povrni stoterno vsakemu svoj trud,
rajnega pa priporočamo v blag spomim.
Sv. Peter v Sav. dol. 8. junija 1921.
436 Žalujoči ostali.

OTVORITEV.
Čast mi je naznaniti cenj. občinstvu, da sem kupil
in otvoril staroznano
gostilno Hojnik na Pesnici.
Točil bom prvovrstna domača vina ter tudi postregel
s toplimi in mrazimi jedili. Za mnogobrojni obisk se
priporoča 429 Anton Kerencič, gostilničar.

Klobuke,
čevlje,
obleke,
perilo,
dežnike,
tržne torbice
in razno galanterijsko blago kupite najceneje
pri tvrdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

KILNE PASE
proteze za noge in roke in druge stroje proti
telesnim poškodbam, trebušne obveze, suspen-
zorije, berglje, podloge itd. izdeluje izvrstno in
dobro staroznana izdelovalnica vseh bandaž
6-8† **Franco Podgoršek,**
bandažist, Maribor, Slovenska ul. 7.

MESTNA HRANILNICA V MARIBORU.

Stanje hranilnih vlog dne 31. maja 1921 . . . . . K 55,196.131'33

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih
obrestuje po 3 1/2%, večje in stalnejše naložbe pa po dogovoru.
Hranilnica je pupilarno varen zaveč, za katerega

jamči mesto Maribor z vsem svojim premoženjem
in vsjo svojo davčno močjo in je danes največji denarni
zavod na Štajerskem.

Hipotečni zavod Mestne hranilnice v Mariboru

dovoljuje posojila proti 4 1/2% obrestovanju na zem-
ljišča in hiše, nadalje občinam, okrajem in drugim korporacijam.
Prodaja la. tne zastavnice, ki se obrestujejo po 4 1/2%, torej nu-
dijo najugodnejšo naložbo denarja in se po zakonu uporabljajo
za plodonosno naložbo kapitalov občin, cerkvā, korporacij, ustanov
in drugih pod drž. nadzorst. stoječih zavodov ter sirotinskih denarjev

Kreditno društvo Mestne hranilnice v Mariboru

dovoljuje osebne kredite ter kredite na menice trgovcem in obrtnikom v vsaki višini po najkulantnejših pogojih.
Vsi trije zavodi se nahajajo v hranilnični palači na Slomškovem trgu (prej
Stolni trg).

Uradne ure za stranke vsak delavnik

od 8. do 12. ure.

odgovorni urednik: Vlado Pušenjak. Tisk Cirilove tiskarne v Mariboru.